



Asianajaja
MATTI NORRI

Lainsäädäntöneuvos Jauhiainen
Oikeusministeriö

20.01.2004
al 4376/41/2001
O M 014:00 / 2001
1.10.2003

Kun olen luvannut kirjoittaa käsikirjan nyt tekeillä olevan osakeyhtiölain pohjalta, ryhdyn käymään tätä tekstiä läpi (perusteluja en tässä vaiheessa lue).

Ensiksi yleisesti:

Kun tämänkaltaisia lainuudistuksia esitetään ja niistä pyydetään lausuntoja, lausunnonantajat tavallisesti selailevat tekstin läpi ja antavat myönteisen lausunnon. Niihin ei paljon kannata huomiota kiinnittää. Vasta kun asia aktualisoituu, mikä tavallisesti tapahtuu eduskunnan asiantuntijoita kuullessa, tekstiin perehdytään ja todelliset kommentit tulevat sitten.

Niin kävi edellisen kerran osakeyhtiölakia modernisoitaessa. Silloin meneteltiin niin, että po. valiokunnan sihteeri kutsui af Schulténin kommentoimaan tehtyjä muutosesityksiä. Tavallisesti on käynyt niin, että lainkirjoittaja on siinä määrässä mieltynyt omaan tekstiinsä, että hän ehdottaa lähes kaikki muutokset hylättäväksi. Seurasin tuolloin po. menettelyä, eikä siitä kenellekään kunniaa ole koitunut. Asianmukaista olisi, että kun ministeriö on lain eduskunnalle antanut, se ei sitten siihen enää puuttuisi; jos minä olisin niissä töissä, en antaisi lausuntoa enää siinä vaiheessa, vaikka eduskuntakin sitä pyytäisi.

Lähetän kommentit luvuittain:

1 luku.

Meillä ei kukaan ole koskaan kunnolla perehtynyt osakeyhtiöoikeuteen. Siksi ei ole tullut kunnolla pohdituksi, mikä on yleistä yhtiöoikeutta ja mikä erityisesti koskee osakeyhtiötä. Olen sitä yrittänyt Osakeyhtiö-kirjan alkupuolella hieman valottaa.

Lähes kaikki mitä 1. luvussa selitetään, on yleistä yhtiöoikeutta. Osakeyhtiöllä on vain kaksi tuntomerkkiä, nimittäin se, että kun yhtiömiehet keskenään sopivat, että he eivät vastaa yhtiön veloista, tuolla sopimuksella on vaikutus kolmanteen mieheen. Eri aikoina on eri tavoilla huolehdittu siitä, että tuo sopimus on todellinen ja se huolehtiminen tarkoittaa muotomääräystä. Nykyään sinä muotomääräyksenä on se, että po. sopimus tulee voimaan kun yhtiö merkitään kaupparekisteriin. Toinen tuntomerkki on se, että yhtiön varoja voidaan *voittona* jakaa vain tilinpäätökseen sidotuista perusteista.

1 §: Ensimmäinen virke tarkoittanee: Koko tätä lakia sovelletaan...sekä yksityiseen että julkiseen osakeyhtiöön...

2 §:n 2. momentti: Mitä tarkoittavat sanat ”tämän lain nojalla”? Momentin toinen virke ei liity edelliseen virkkeeseen, joten ehdotan sen laitettavaksi kolmanneksi momentiksi ja poistettavaksi sanan ”kuitenkin”.

3 §:n 2. momentti: Kun kysymys on voitonjaosta, parempi sanoa se ulos.

5 §: Tämä on tietysti niitä pykäläiä, joista aikanaan oli tapana sanoa, että niillä on ihan yhtä suuri merkitys kuin Ruotsin aikaisemman perustuslain pykälällä: Kuningas hallitsee valtakuntaa. Saattaisi kuitenkin olla syytä pohtia sanaa ”voitto”, sillä on melko tavalla sellaisia osakeyhtiöitä, joiden tarkoituksena on muulla tavalla palvella tavallisesti omistajayhtiöittensä elinkeinotoimintaa. Hyvä esimerkki oli Sivutuote Oy, joka osti omistajasahojensa hakkeen ja purun myyden sen sellun raaka-aineeksi. Sen tarkoitus ei ollut yhtiönä tuottaa voittoa, vaan saada osakkaittensa purusta ja hakkeesta mahdollisimman hyvä hinta näille tilitettäväksi. Toisin sanoen ”voitto” jakaantui toimitetun raaka-aineen, eikä osakkeiden suhteessa. On myös vastaavia osakeyhtiöinä toimivia hankintaorganisaatioita.

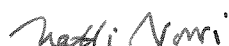
Kaikki tämä tietysti käy esitetynkin sanamuodon puitteissa, mutta se edellyttäisi pykälän ottamista yhtiöjärjestykseen, jota ei kuitenkaan tavallisesti tehdä. Siksi ehkä voisi ajatella esim. sanontaa ”tuottaa voittoa tai muuta taloudellista etua osakkaille”.

6 §: Ensimmäinen ”toisin” –sana pois.

8 §: Joskus bonus pater familias kirjoitetaan lakiin, joskus ei, mutta kyllä se Roomasta asti on aina voimassa ollut. Sama koskee tietysti enemmistöperiaatetta ja yhdenvertaisuutta.

9 §: En oikein käsitä ensimmäisen virkkeen sisältöä. Tarkoitetaanko toimialaa? Toiminnastahan ei pystytä yhtiöjärjestyksessä määräämään. Jälkimmäinen virke on tietysti itsestäänselvyys. Itse olen sillä kannalla, ettei näitä itsestäänselvyksiä pitäisi lakiin ottaa.

Kunnioittavasti



Matti Norri